

บันทึก

เรื่อง ทารือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐
(การขอเวนคืนหรือยกเลิกอาชญาบัตรสำรวจแร่ อาชญาบัตร
ผูกขาดสำรวจแร่ อาชญาบัตรพิเศษและใบอนุญาตต่าง ๆ
ตามกฎหมายว่าด้วยแร่)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือ ส่วนมาก ที่ สร.๐๒๐๓/๒๓๕๔ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอให้พิจารณาให้ความเห็นตามความประสงค์ของกระทรวงอุตสาหกรรมว่า โดยที่พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ ไม่มีบทบัญญัติใดกำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรและผู้รับใบอนุญาตที่ออกให้ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ ขอเวนคืนอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตได้ คงมีบทบัญญัติให้มีการขอเวนคืนได้เฉพาะแต่กรณีการเวนคืนประทานบัตรตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ เท่านั้น ฉะนั้น จึงมีปัญหว่า ผู้ถืออาชญาบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตซึ่งไม่ประสงค์จะเป็นผู้ถืออาชญาบัตรหรือใบอนุญาตต่อไปจะขอเวนคืนอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตนั้นได้หรือไม่ และหากขอเวนคืนไม่ได้ ผู้ถืออาชญาบัตรหรือใบอนุญาตจะใช้อำนาจยกเลิกอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตนั้น โดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจในการออกอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตนั้น ได้หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวและตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม(กรมทรัพยากรธรณี) แล้ว เห็นว่า การขอเวนคืนอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยแร่ไม่อาจกระทำได้ เพราะกฎหมายว่าด้วยแร่มิได้มีบทบัญญัติใดอนุญาตให้ผู้ถืออาชญาบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตที่จะขอเวนคืนอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตได้ คงมีแต่เพียงบทบัญญัติให้ผู้ถือประทานบัตรขอเวนคืนประทานบัตรได้เท่านั้น^๑ นอกจากนั้นตามกฎหมายว่าด้วยแร่ยังกำหนดให้ผู้ถืออาชญาบัตรและผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายหรือที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตนั้น ๆ แล้วแต่กรณี โดยกฎหมายได้กำหนดข้อผูกพันและขั้นตอนในการปฏิบัติสำหรับผู้ถืออาชญาบัตรและผู้รับใบอนุญาตประเภทต่าง ๆ ไว้แตกต่างกันออกไป และในกรณีที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายก็ได้กำหนดวิธีการบังคับไว้ตามประเภทของอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตนั้น ๆ

^๑ มาตรา ๘๔ ผู้ถือประทานบัตรอาจเวนคืนประทานบัตรได้โดยยื่นคำขอและมอบประทานบัตรต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ในกรณีเช่นนี้ให้ประทานบัตรนั้นสิ้นอายุเมื่อครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ที่ได้รับคำขอเวนคืนประทานบัตรนั้น เว้นแต่ผู้ถือประทานบัตรกับทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ที่จะตกลงกันให้สิ้นอายุในระยะเวลาอันสั้นกว่านั้น

เช่น ให้อาชญาบัตรสิ้นสุดลงก่อนอายุที่กำหนดไว้ในอาชญาบัตรหรือให้มีการเพิกถอนอาชญาบัตรหรือใบอนุญาต ตลอดจนลงโทษผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามหน้าที่นั้นได้ การที่กฎหมายได้กำหนดข้อผูกพันและขั้นตอนในทางปฏิบัติ ตลอดจนวิธีการบังคับไว้โดยละเอียดและรัดกุมเช่นนี้ แสดงให้เห็นเจตนารมณ์ว่ามุ่งหมายจะควบคุมผู้ถืออาชญาบัตรและผู้รับใบอนุญาตให้ต้องปฏิบัติตามข้อผูกพันที่ตนมีอยู่โดยเคร่งครัดซึ่งผู้ถืออาชญาบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตจะของดเว้นไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าวนั้นหาได้ไม่ ถ้ายอมให้ผู้ถืออาชญาบัตรหรือผู้รับใบอนุญาตขอเวนคืนอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตได้แล้ว บทบัญญัติต่างๆ ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ที่กำหนดข้อผูกพัน และขั้นตอนในการปฏิบัติ ตลอดจนวิธีการบังคับไว้ก็ย่อมจะไม่มีผลแต่ประการใด

สำหรับกรณีที่ผู้ออกอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตจะใช้อำนาจยกเลิกอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตโดยอาศัยบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้อำนาจในการออกอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตได้หรือไม่นั้นคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) มีความเห็นว่าเมื่อกฎหมายว่าด้วยแร่ได้บัญญัติถึงเหตุที่จะให้มีการเพิกถอนอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตไว้โดยชัดแจ้งว่า การยกเลิกอาชญาบัตรหรือใบอนุญาตที่ไม่เข้าเหตุดังกล่าวจึงย่อมจะกระทำมิได้

(ลงชื่อ) ส. โทตระกิตย์

(นายสมภพ โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๑๙